

Врз основа на член 16 ставови 2 и 3 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 61/15, 154/15, 192/15, 17/16 и 37/16), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на _____ година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ИСПИТУВАЊЕ НА ПОЈАВАТА, СПРЕЧУВАЊЕ И СУЗБИВАЊЕ НА БРУЦЕЛОЗАТА КАЈ НАСЕЛЕНИЕТО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО 2019 ГОДИНА

I. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Генерална цел на оваа програма е спречување и сузбивање на бруцелозата кај луѓето на територијата на целата Република.

Притоа, основни цели на оваа програма се:

1. Намалување на инциденцата на бруцелоза кај луѓето;
2. Спречување на појава на компликации, хронични форми и инвалидитет;
3. Спречување на појава на рецидиви;
4. Намалување на стапката на смртност;
5. Микробиолошка потврда на секој сомнителен случај;
6. Континуирана медицинска едукација, обновување на знаењата на здравствените и ветеринарните работници;
7. Информираност и здравствена едукација на општата популација и на професионално експонираните лица, со цел превенција на бруцелоза.

Овие цели, во 2019 година ќе се остваруваат преку следните активности:

1. Спроведување на мерките и активностите за спречување на појавата, понатамошно ширење на бруцелозата и нејзино сузбивање на територија на целата Република, особено во критичните региони;
2. Епидемиолошко следење и испитувања за рано откривање на изворите, патиштата и начинот на пренесување на заразата;
3. Рано и активно откривање на заболените лица, нивно пријавување до надлежните институции, анкетирање, информација и едукација;
4. Рано и адекватно лекување на заболените;
5. Задолжително лабораториско докажување на бруцелозата;
6. Континуирана медицинска едукација на здравствените работници;
7. Информирање и здравствено едукативна дејност.

II. УСПЕШНОСТА НА ПРОГРАМАТА ЌЕ СЕ ОЦЕНУВА ПРЕКУ ОСНОВНИТЕ ИНДИКАТОРИ НА ИСХОД:

1. Инциденца на бруцелоза
2. Појава на рецидиви и реинфекции
3. Информираност на населението, здравствените и ветеринарните работници

III. МЕРКИ, АКТИВНОСТИ И ПОКАЗАТЕЛИ НА УСПЕШНОСТ

За остварување на целите утврдени со оваа програма, во 2019 година ќе се спроведуваат следните мерки и активности:

1. Изготвување на 10 работни оперативни планови на регионално ниво, од страна на ЦЈЗ, со активностите за спречување и сузбивање на бруцелозата во 2019 година на територијата на подрачјето кое го покриваат, врз основа на епидемиолошката состојба на таа територија.

Извршители: ЦЈЗ/ПЕ, во соработка со ИЈЗ.

Индикатор: Број на изготвени и доставени оперативни планови до Министерството за здравство.

Рок на извршување: 15 јануари 2019 година

2. Организирање на 6 регионални советувања/работилници на тема бруцелоза – епидемиолошка и эпизоотолошка состојба при ЦЈЗ и епидемиолошката дејност, на кои здравствените работници од Републиката (епидемиолози, инфектолози, микробиолози, матични доктори, претставници од Државниот санитарен и здравствен инспекторат (ДСЗИ) и претставници од ветеринарната медицина) на регионално ниво ќе се запознаат со раширеноста на бруцелозата во Република Македонија, со эпизоотолошката и епидемиолошката состојба, со клиничката слика, дијагностиката и другите карактеристики на бруцелозата, како и со мерките и активностите кои треба да се спроведуваат за нејзино сузбивање. ИЈЗ во соработка со Медицински факултет - Скопје - Институт за епидемиологија со медицинска биостатистика и Агенција за храна и ветеринарство (АХВ) подготвува и доставува детален план (датум, место на одржување, планирани здравствени институции - учесници) за 2-те семинари, агенда со теми планирани и листа на предавачи до Министерството за здравство. Надлежните ЦЈЗ/ ПЕ на чија територија ќе се одржуваат овие семинари, во соработка со ветеринарната дејност треба да обезбедат простор и слушатели од сите горенаведени професии.

Извршители: ИЈЗ во соработка со Медицинскиот факултет - Скопје - Институт за епидемиологија со медицинска биостатистика, АХВ и ЦЈЗ.

Индикатор: Доставен план, квартален извештај (број на учесници, датум, место) за организирани регионални семинари.

Рок на извршување: во прв и четврти квартал по еден, а во втор и трет квартал по 2

3. Секој ЦЈЗ на својата територија организира 10 предавања за население во рурални средини како и 10 предавања за ризични групи на работници со цел запознавање на населението со оваа болест, начините на превенција и опасностите.

Извршители: ЦЈЗ.

Индикатор: Доставен план, квартален извештај (број на учесници, датум, место) за организирани предавања.

Рок на извршување: во прв и четврти квартал по 2, во втор и трет квартал по 3 предавања.

4. Активен епидемиолошки надзор на терен преку епидемиолошко извидување и епидемиолошки истражувања за секој откриен случај на бруцелоза кај луѓето или добиен податок за заболен добиток на одредена територија (од АХВ/ ветеринарни инспектори) како и за рано откривање и дијагноза, евидентирање, пријавување и анкетирање на сите сомнителни и дијагностицирани случаи на бруцелоза со цел да се откријат сите заболени лица во таа населба и навреме да се подложат на медицински третман. ЦЈЗ/ ПЕ зема материјали за серолошка дијагностика и изготвува информации.

Извршители: ЦЈЗ /ПЕ, во соработка со ветеринарната инспекција.

Индикатор: Број на епидемиолошки увиди за надзор и следење на бруцелозата и изготвување на информација за најдената состојба и број на епидемиолошки анкети, број на лабораториски тестирања.

Рок на извршување: континуирано во текот на целата година, информации периодично

5. Секој случај на заболување од бруцелоза се пријавува до епидемиолошката дејност на територијата каде е регистрирана болеста. Епидемиолошките служби при ЦЈЗ/ПЕ ги обработуваат и евидентираат пријавите и за секој случај го известуваат ИЈЗ и ветеринарната инспекција надлежна за одредена територија. ЦЈЗ/ПЕ изработуваат епидемиолошка анкета за секој заболен и заедно со пријавата ги доставуваат до ИЈЗ каде се врши внесување во дата-базата, обработка и анализа на пријавите и епидемиолошките анкети на заболениите, врз база на што се изработуваат извештаи.

Извршители: Здравствените установи (ЈЗУ, ПЗУ) на примарно, секундарно и терцијарно ниво, ЦЈЗ/ПЕ, ИЈЗ.

Индикатор: Број на доставени и обработени пријави/анкети за заболени од бруцелоза.

Рок на извршување: континуирано во текот на целата година

6. Здравствен надзор над ветеринарните работници, сточарите, работниците во кланиците, млекарниците и во кожарската индустрија ќе се врши преку систематски здравствени прегледи, во кои се вклучени клиничко-серолошки испитувања на бруцелоза.

Извршители: ЦЈЗ/ПЕ.

Индикатор: Број на здравствени прегледи, број на лабораториски тестирања на професионално експонирани лица.

Рок на извршување: согласно планот на ЦЈЗ, известување квартално

7. За секој случај на заболување од бруцелоза кај добиток или докажување на причинителот во животински продукти, АХВ го известува ИЈЗ, кој ја препраќа информацијата до надлежниот ЦЈЗ/ПЕ. Истовремено, по добивање на резултатите, надлежната ветеринарна инспекција ја известува епидемиолошката дејност при надлежниот ЦЈЗ/ПЕ, на територијата каде е регистрирано заболувањето/позитивниот лабораториски наод.

Извршители: ИЈЗ, АХВ, ЦЈЗ/ПЕ и ветеринарна инспекција на локално ниво.

Индикатор: Број на информации за заболени животни/докажан причинител во животински продукти, доставени до ЦЈЗ/ПЕ.

Рок на извршување: веднаш по добивање на позитивен резултат на бруцелоза кај животни или во продукти од животинско потекло

8. Во случај на зголемен број на заболени или појава на епидемија на бруцелоза, ЦЈЗ ќе прават епидемиолошки увиди за следење на состојбата на теренот во соработка со ИЈЗ и ќе предлагаат мерки за спречување на понатамошно ширење/сузбивање на епидемијата, кои ги доставуваат до ДСЗИ во вид на информации со предлог мерки и ги доставуваат до Министерството за здравство. АХВ ќе направи увид во епизоотолошката состојба во подрачјето и ќе го извести ИЈЗ за констатираната состојба.

Извршители: ЦЈЗ/ПЕ во соработка со ИЈЗ и ДСЗИ, АХВ.

Индикатор: Број на теренски увиди и доставени информации при епидемии.

Рок на извршување: во случај на зголемен број на заболени или епидемија

9. Микробиолошко - лабораториска дијагностика на бруцелозата кај луѓето ќе се врши во лабораториите на ЦЈЗ за територијата за која се основани и во лабораториите на ИЈЗ, со користење на следните микробиолошки испитувања: *Brucelacapt* (850) и *ВAV* (900). Во вкупниот број тестирања, ИЈЗ ќе учествува со 150 анализи на *ВAV* и 150 анализи на *Brucelacapt*.

Извршители: Микробиолошките лаборатории при ЦЈЗ/ПЕ и ИЈЗ.

Индикатор: Извештај за број на направени тестови (*Brucelacapt*, *ВAV*).

Рок на извршување: квартално, до 15 дена по завршување на кварталот

10. Лабораториска конфирмација и верификација на сомнителните и позитивните серолошки наоди во ЦЈЗ/ПЕ ќе се врши во микробиолошката лабораторија на ИЈЗ, со примена на PCR-дијагностика (50 тестови).

Извршители: ИЈЗ.

Индикатор: Извештај за број на конфирмирани/верифицирани лабораториски наоди.

Рок на извршување: квартално, до 15 дена по завршување на кварталот

11. ИЈЗ ќе дава стручно-методолошка помош од областа на следење и надзор над состојбата со бруцелоза преку теренски увиди – во секој ЦЈЗ, односно во оние региони каде се регистрирани поголем број на заболени лица или епидемии на бруцелоза и преку други средства за комуникација со ЦЈЗ/ПЕ и други здравствени установи (веб страна, електронска пошта), како и информирање за состојбите со ова заболување кај нас и во светот, за што ќе бидат изработени различни информации, упатства и стручни мислења.

Извршители: ИЈЗ.

Индикатор: Број на увиди, изработени информации, препораки, упатства и стручни мислења.

Рок на извршување: континуирано

12. Здравствено воспитување и едукација на населението се врши преку водење на разговори (при теренски посети и анкетање), потоа по пат на организирани предавања во установи и институции, како и во населените места (ЦЈЗ/ПЕ); преку средствата за јавно информирање, постоечките веб страни (ИЈЗ, ЦЈЗ), при што населението се запознава со природата на болеста, начинот на пренесувањето и заштитата и друго.

Извршители: ЦЈЗ/ПЕ, ИЈЗ.

Индикатор: Број на остварени посети на семејства на заболени лица (анкети), број на предавања во различни установи/населби, број на настапи во медиуми, написи и интервјуа во јавни гласила, како и број на информации на интернет.

Рок на извршување: континуирано, извештаи квартално до 15 дена по завршување на кварталот

13. ИЈЗ и 10-те ЦЈЗ во текот на првиот квартал ќе подготват и испечатат флаери за населението со цел запознавање со природата на болеста, начинот на пренесувањето и заштитата кои ќе бидат дистрибуирани во текот на спроведувањето на здравствено едукативните активности.

Извршители: 10-те ЦЈЗ и ИЈЗ.

Индикатор: Број на отпечатени флаери и примерок.

Рок на извршување: еден месец по истекот на кварталот

14. Медицински факултет - Скопје – Институт за епидемиологија и медицинска биостатистика ќе одржи две акредитирани предавања од областа на интервентна теренска епидемиологија со цел јакнење на капацитетите на епидемиолошките служби.

Извршители: Медицински факултет – Скопје - Институт за епидемиологија и медицинска биостатистика.

Индикатор: Број на одржани предавања, број на слушатели.

Рок на извршување: континуирано

Табела број 1: Приказ по обем и вид на активности по извршители

ЦЈЗ извршители	анкети	надзори	БАБ тест	Brucella capt.test	PCR	Вк.број предавања во рурални средини и за работници	Регионални семинари	Стручно-методолошка помош	Интервентна епидемиологија	Бр.ој на отпечатени брошури
ЦЈЗ Штип	70	80	100	80	0	20	/	/	/	1400
ЦЈЗСкопје	47	47	47	50	0	10	/	/	/	100
ЦЈЗВелес	60	98	100	100	0	20	/	/	/	1400
ЦЈЗПрилеп	50	60	100	80	0	20	/	/	/	1400
ЦЈЗТетово	30	60	80	60	0	20	/	/	/	1400
ЦЈЗСтрумица	50	80	80	50	0	16	/	/	/	1400
ЦЈЗКуманово	50	60	80	50	0	16	/	/	/	1400
ЦЈЗБитола	30	55	80	40	0	16	/	/	/	1400
ЦЈЗОхрид	30	50	80	40	0	16	/	/	/	1400
ЦЈЗКочани	25	35	50	40	0	16	/	/	/	1000
ИЈЗ	0	0	100	80	50	0	3	10	/	3000
Медицински факултет	/	/	/	/	/	/	3	/	2	0
вкупно	442	625	897	670	50	170	6	10	2	16.296

IV. ИЗВРШИТЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Согласно предвидените активности, во извршувањето на оваа програма, ќе бидат вклучени следните институции:

- ИЈЗ,
- 10-те ЦЈЗ наведени во Табелата број 1 и
- Медицински факултет - Скопје - Институт за епидемиологија со медицинска биостатистика.

V. ДОСТАВУВАЊЕ НА ГОДИШНИ ИЗВЕШТАИ И РОКОВИ

Јавните здравствени установи кои се извршители на активностите предвидени во оваа програма доставуваат тромесечни и годишни извештаи за спроведените активности.

ЦЈЗ и нивните подрачни единици, треба да подготват и да достават четири тромесечни и еден годишен извештај за состојбата со бруцелоза на нивното подрачје и преземените мерки и активности за нејзино спречување и сузбивање до ИЈЗ, во точно определени рокови.

ЦЈЗ доставуваат тромесечни извештаи до ИЈЗ во рок од седум дена по истекот на тромесечјето.

ИЈЗ подготвува и доставува квартални/тромесечни извештаи до Министерството за здравство во рок од десет дена по завршувањето на кварталот.

ЦЈЗ годишниот извештај за реализација на активностите од оваа програма го доставуваат до ИЈЗ најдоцна до 15 јануари 2020 година.

ИЈЗ доставува до Министерството за здравство годишен извештај за реализираните мерки и активности, предвидени со оваа програма најдоцна до 25 јануари 2020 година.

VI. ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

За реализација на програмските активности за испитување на појавата, спречувањето и сузбивањето на бруцелозата кај луѓето за 2019 година, потребни се следните средства:

Табела број 2

Број	Назив	Извршители	Количина (вкупно)	Единечна цена (во денари)	Вкупно износ (во денари)
1.	Епидемиолошки надзор на терен и истражување	10-те ЦЈЗ	625	ден 500,00	ден 312.500,00
2.	Епидемиолошки анкети	10-те ЦЈЗ	442	ден 100,00	ден 44.200,00
3.	ВAB тест	ЦЈЗ и ИЈЗ	897	ден 220,00	ден 197.340,00

4.	Brucella capt.тест	10-те ЦЈЗ и ИЈЗ	670	ден 900,00	ден 603.000,00
5.	PCR	ИЈЗ	50	ден 3.500,00	ден 175.000,00
6.	Семинари едукативни	ИЈЗ и Медицински факултет - Скопје	6	ден 25.000,00	ден 150.000,00
7.	Предавања за население во рурални средини и експонирани работници	10-те ЦЈЗ	170	ден 1.500,00	ден 255.000,00
8.	Стручно - методолошка помош	ИЈЗ	10	ден 5.000,00	ден 50.000,00
9.	Специфична едукација по интервентна епидемиологија	Медицински факултет - Скопје	2	ден 25.000,00	ден 50.000,00
10.	Печатење на флаери	10-те ЦЈЗ и ИЈЗ	16.296	ден 10,00	ден 162.960,00
	Средства обезбедени од основниот Буџет				ден 1.500.000,00
	Буџет на самофинансирачки активности на Министерството за здравство				ден 500.000,00
ВКУПНО					2.000.000,00 денари

Исплатата на средствата по оваа програма ќе се врши квартално од страна на Министерството за здравство, врз основа на доставените фактурии и звештаи за реализација на активностите содржани во оваа програма и согласно работниот план.

Фактурирањето ќе се врши по утврдени цени на Фондот за здравствено осигурување на Македонија и одобрени програмски цени.

Фактурирањето ќе се врши по утврдените програмски цени кои се составен дел на оваа програма, на стандарден образец за фактура, објавен на веб страната на Министерството за здравство со извештај во прилог.

Следење на спроведувањето на оваа програма врши Министерството за здравство и по потреба поднесува Извештај до Владата на Република Македонија.

Реализацијата на програмските активности на регионално и локално ниво ја спроведуваат ЦЈЗ.

Оваа програма ќе се реализира во рамките на обезбедените средства во Буџетот на Република Македонија за 2019 година во висина од **2.000.000,00 денари**, од кои 1.500.000,00 денари од основен буџет и 500.000,00 денари од сопствени средства на Министерството за здравство.

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. _____
_____ 2018 год.
Скопје

**ПРЕТСЕДАТЕЛ НА ВЛАДАТА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ,**

Зоран ЗАЕВ